

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Doctor Mellifluus S. Bernardus Magnæ Matris Cultor
Eximius, Et Ex Ordine Sancti Benedicti Sacellanus
Quartus. Sive Ea quæ Doctor mellifluus de laudibus
Virginis Matris scripsit in gratiam magnæ ...**

Bernardus <Claraevallensis>

Nevhsii, MDCLXXV.

Sermo Panegyricus Ad B. Virginem Deiparam. Alias, Ad gloriosam
Virginem Mariam deprecatio et laus elegantissima.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37156

bitur pasci sponfus: siquidem eas, quas prædiximus actiones gratiarum, devotionis hilaritas illustraverit, orationem intentionis puritas candidaverit, confessionem indulgentia dealbaverit, sicut scriptum est Isaïæ I. *Si fuerint peccata vestra ut coccinum, quasi nix dealbabitur: & si fuerint rubra quasi vermiculus, velut lana alba erunt.* Cæterum quicquid illud est, quod offerre paras, Mariæ commendare memento, ut eodem alveo ad largitorem gratiæ gratia redeat quo influxit. Neque enim impotens erat Deus, & sine hoc aquæ ductu infundere gratiam prout vellet, sed tibi vehiculum voluit providere. Fortè enim manus tuæ, aut sanguine plenæ, aut infectæ muneribus, quòd non eas ab omni munere excussisti. Ideoq; modicum istud quod offerre desideras, gratissimis illis & ab omni acceptione dignissimis Mariæ manibus offerendum tradere cura, si non vis sustinere repulsam. Nimirum candidissima quædam lilia sunt, nec caufabitur ille liliorum amator inter lilia non inventum, quicquid illud sit quòd inter Mariæ manus invenerit.

SERMO PANEGYRICUS

Ad B. VIRGINEM DEIPARAM.

Alias, Ad gloriosam Virginem Mariam deprecatio et laus elegantissima.

MEntem & oculos pariter cum manibus ad te Regina mundi attollimus & coram tuæ celsitudinis gloriâ genuflectimus, cervicem inclinamus, ac plenis suspirijs ad te preces in cælum transmittimus. Tu altitudo cæli, beatos oculos tuos, quibus incomprehensibilem gloriam illam lucis æternæ cum desiderio semper intueris, ad tuos supplices in hanc mundi miseriam projectos, de alto inclinare non despicias. Et ecce coram
tremen-

tremendo iudice peccatores assistimus, cuius manus terribilis gladium iræ suæ vibrat super nos. Et quis avertet eam? Nemo Domina tam idoneus, ut gladio Domini manum pro nobis obijciat, ut tu Dei amantissima, per quam primùm in terris suscepimus misericordiam de manu Domini Dei nostri. Aperi itaq; tu mater misericordiæ benignissimi cordis tui januam suspiriosis precatibus filiorum Adam. Ex omnibus finibus terræ ad tuæ protectionis umbraculum confugimus à facie formidinis Dei. Ad te Domina mea, stillant oculi nostri: te devotionis clamore valido obsecramus: ut Filij tui Domini nostri iram quam graviter peccando succendimus, erga nos mitiges, ejusque gratiam à qua ingrati excidimus, nobis tua conciliet: cujus livore sanati sumus, ejus iterum medelam deposcimus; quia putruerunt & corruptæ sunt cicatrices nostræ, & non est in nobis sanitas. Attende Domina, & vide dolores vulnerum animarum nostrarum, quia tibi revelamus causam nostram cum fiducia.

Te enim inæstimabilis benignitatis scæminam & venerandam matrem esse cognoscimus ex eo, quod tu mundum hunc immundum & lubricum, impolluto calle transisti; & adhuc inter peccatores degens, tantâ ante Deum sanctitate scæcundaris, ut sola solio Regis æterni immediatè approximare merueris. Tu peccatorem quantumlibet foetidum non horres, non despicias; si ad te suspiraverit, tuumque interventum pœnitenti corde flagitaverit. Tu illum à desperationis baratro piâ manu retrahis, spei medicamen aspiras, foves, nec deseris, quousque horrendo Judici miserum reconcilies. Famosum hujus tuæ benignitatis testimonium est, per te restauratus gratiæ Theophilus. Nec mirum ô Domina, si tam copioso misericordiæ oleo tui cordis perfusum est solarium, cum illud inæstimabile opus misericordiæ, quod prædestinavit Deus ante sæcula in redemptionem nostram, primùm in te à mundi artifice sit fabricatum.

Quan-

Quando enim placuit gratiæ supernæ, ut habitaret in nobis, à quibus diu elongata fuerat: tu sola inventa es digna, ut in tua virginali aula Rex regum, & Dominus dominantium à regalibus sedibus veniens primam sibi mansionem inter filios hominum eligeret. Verè beneplacitum fuit Deo habitare in te, quando ex ipsa illibata carnis tuæ substantia quasi de lignis libani architecturâ ineffabili domum sibi ædificavit Dei sapientia: suffulit eam septem columnis argenteis, ac reclinatorium aureum in ea collocavit. Hi sunt septem Spiritus Dei; & hæc est unica illa Salvatoris scœmina, in qua sola quæsitam in omnibus requiem invenit, atque in ejus sinum omnes thesauros suos absque mensura transfudit. Benè Spiritui sancto in te complacuit, ô Maria, cùm divinis adeò mysterijs uterum tuum consecrare dignatus est. Ipse est enim ignis consumens qui sanctissimam animam tuam totam inflammavit, seipso, atque splendore divinæ majestatis implevit: tuumque uterum ineffabili modo fecundavit: Fecitque ut Deum & hominem clausa conciperes, clausa pareres, & post partum Virgo permaneres.

Jam ergo uterum tuum Domina velut sacratissimum Dei vivi templum totus mundus veneratur; quia in eo salus mundi initiata est; ibi decorem indutus est Dei Filius; ac præelectæ sponsæ suæ Ecclesiæ formosus in stola candida exultanter occurrit, desideratum diu osculum prælegit, ac prædestinatas à sæculo nuptias, virgo cum virgine prælibavit. Ibi ruptus est paries inimicitiarum quem inter cœlum & terram protoplastorum in obedientia construxerat. Ibi confæderata sunt terrenis cœlestia; & obviaverunt sibi in osculo pacis, quando in unam, eandemque personam concurrerunt, divinitas & humanitas. factumque est novum illud super terram, ut esset Deus homo, & homo Deus. Ibi magnus Elifæus in mensuram iuscitandi pueri sese contraxit. Ibi antiquus dierum præelecto filio suo tunicam induit

induit Polymitam. Ibi Rebecca futurorum præscia magnificandi filij manibus pelliculas hædorum circumdedit, & colli nuda protexit. Ibi enim cooperante gratiâ Spiritus sancti Filius à Deo Patre hæreditandus in omnibus gentibus divinæ majestatis potentiam similitudine carnis peccati cooperuit; & quasi absconditus est vultus ejus in infirmitate: unde nec reputavimus eum. Ibi consilij providentiâ inescatus est hamus, qui ad extrahendum serpentem antiquum in hoc mare magnum de cælo trajectus est. Inde egressa est armilla aurea, ut perforaretur maxilla Leviathan, ut evomeret mortuos non suos, quos ab origine mundi securè deglutiverat.

Hortus deliciarum nobis est sacratissimus tuus uterus, ô Maria: quia ex eo multiplices gaudij flores colligimus, quoties mente recolimus quàm magna multitudo dulcedinis toti orbi inde affulsit. Hortus conclusus tu es Dei Genitrix, ad quem deflorandum manus peccatoris nunquam introivit. Tu sanctorum areola aromatum à cælesti consita pigmentario, virtutum omnium speciosis floribus delectabiliter vernas: inter quos pulcherrimos flores tres miramur in te ô excellentissima. Hi sunt quorum odore suavissimo, totam domum Domini replet, ô Maria. Viola humilitatis, Liliu castitatis, Rosa charitatis. Meritò de Dei areola flos ille speciosus de filijs paradisi electus est, super quem requievit Spiritus Domini. Et cui te assimilabimus, Mater pulchritudinis? Verè paradísus Dei tu es, quia lignum vitæ mundo protulisti, de quo qui manducaverit, vivet in æternum. Fons vite, qui ex ore Altissimi prodijt, de medio ventris tui exilivit, atq; in te in quatuor capita sese dispergens ad irrigandam faciem arentis mundi emanavit, lætificans civitatem Dei. Omnis enim qui biberit ex eo, non sitiet in æternum, & erit plus quàm paradísus hic, de cujus aqua si quis biberit, sitiet iterum. O quanta mundo contulisti, quæ tam salubris aquæductus esse meruisti!

○

meruisti!

meruisti! O lampas luculentissima, quantos latificasti, quando splendore Dei illustrata desideratum illud lumen, quo inventa est drachma decima, sedentibus in tenebris & umbra mortis protulisti? Te nimirum ille divini epithalamij præcentor à longè intuitus est, cum in admirationis vocem ita prorupit. *Qua est ista que progreditur, quasi aurora consurgens: pulchra, ut luna: electa, ut sol: terribilis, ut castrorum acies ordinata.* Sicut aurora valdè rutilans in mundo progressa es, ô Maria, quando veri solis splendorem tantæ sanctitatis jubare præcurristi, ut verè diem salutis, diem propitiationis, diem quem fecit Dominus à tua claritate, initiari dignum fuerit. Felix aurora felicis diei nuntia exitisti, talem auroram talis dies, & talè diem talis aurora decuit. Et rectè quidem auroræ implesti officium. Ipse enim sol iustitiæ de te processurus ortum suum quadã matutinã irradiatione præveniens, in te lucis suæ radios copiosè transfudit, quibus potestates tenebrarum, quas Eva produxerat, in fugam convertisti: atque ita desideratum cunctis gentibus solem mundo invexisti.

Tu *pulchra ut luna* diceris, eique non immeritò compararis. Illa enim omnium astrorum sola soli simillima, & candore venusta argenteo cæteris in cælo præmicat sideribus: tu verò solis imago expressissima, inter millia astrorum Deo assistentium virginali puritate in cælo gloriosa præfulges. Illa enim transfuso in se solati lumine noctem nostram illuminat: tu virtutum tibi à Deo inditarum magnificis exemplis ad imitationem tui nos provocas, sicque noctem nostram illuminas. Qui enim vias tuas consecutus fuerit, non ambulabit in tenebris: sed lumen vitæ inveniet. Tu ergo *pulchra es, ut luna*: immò & pulchrior luna; quia *tota pulchra es & macula non est in te*, neque vicissitudinis obumbratio. Tu *electa es ut sol*, ille inquam sol solis conditor. Ille enim electus est ex millibus virorum: tu electa ex millibus foeminarum. Ille electus ex omnibus

nibus

nibus quæ sunt : tu electa ex omnibus quæ per illum sunt. Tu *terribilis ut castrorum acies ordinata*. Quid enim? An non horruerunt principes tenebrarum quando viderunt præter morem armaturâ omni fortiore instructam contrâ se procedere fœminam, fœminam fortem & ad bella doctissimam, *cujus ensis super femur suum propter timores nocturnos?* In circuitu ejus acies validas spiritualium virtutum suo se invicem ordine tuentium: siquidem ordinatione perseverat dies. Sed & innumerabilium beatorum spirituum militiam ad ministerium tanti principis delegatam fuisse nullatenus ambigimus: utpote qui custodirent lectulum Salomonis gratissimum, ac providerent, ne præparatum æterno Regi hospitium alienus hospes invaderet. Nimirum timor & tremor venerunt super eos, ita ut dicerent, ecce plus quàm Eva hæc: castra Dei sunt hæc, fugiamus Israëlem. Tu ergo bellatrix egregia primò eum qui primus omnia supplantavit, expugnare viriliter aggressa es. Tu & spiritum elationis Evæ vertice humilitatis complosisti: quam in te ita respexit Dominus, ut ipsius meritò super omnes choros Angelorum te sublimari dignam æstimaverit. Nunquam enim super omnes Angelos glorificata ascendisses, nisi priùs infra omnes homines humiliata descendisses. Tu & ardorem vetitæ concupiscentiæ, virtutæ castitatis in tua carne virginea eatenus extinxisti: ut is in cuius conspectu nec astra munda sunt, tantæ munditiæ carnem tuam judicaverit, ut etiam suæ divinæ puritati agglutinare non despexerit. His ergo primarijs ducibus tenebrarum à te fortiter expugnatis, omnis ante faciem tuam spiritualium nequitiarum militia in fugam conversa est.

Gloriosa dicta sunt de te civitas Dei Genitrix. Sed adhuc locus est tuæ laudationi: adhuc in tuis laudibus lingua balbutit. Non enim sunt loquæ, neq; sermones in omni natione quæ sub cœlo est, quibus amplitudo gloriæ tuæ ad plenum valeat explicari.

cari. O magna, ô pia, ô multum amabilis Maria, tu nec nominari quidem potes, quin accendas: nec cogitari quin recrees affectus diligentium te, tu nunquam sine dulcedine divinitus tibi insita piæ memoriæ portas ingrederis. Et nunc sequimur te, ô Domina, ex totis præcordiis vociferantes ad te, adjuva imbecillitatem nostram, aufer opprobrium nostrum. Vides hanc tunicam pelliceam quæ nos circumdedit? Tunica Evæ parentis nostræ hæc est, quam ad nos olim misera illa transmisit, & supervestivit carnem filiorum suorum, sicut diploide, confusione suâ. De manu quippe ipsius duplicis mali semen terra nostra suscepit; & concepit, & peperit nobis spinas & tribulos iniquitatis in anima, calamitatis in corpore, ac per hoc mortem utrobique. O infelix hæreditas? ô dira humanæ carnis infirmitas! usque quo patiemur te? Multum dorso nostra incurvastis, quia gravis es valde & diu te sustinuimus. Multum minuisti nos ab Angelis, equo & jumentis insipientibus coæquasti; nimis invaluisti, quæ non nisi morte Filij Dei sanari potuisti. Nimis super nos te extulisti, quando & usque ad eum qui super omnia est, incautè ascendisti.

Et quis liberabit nos à corruptela hujus miserrimæ pelliculæ? Gratia Salvatoris nostri Filij tui, ô Maria, qui ut infirma nostra tolleret, sponte infirmatus est: & ut mors mortis nostræ ipse fieret, innocens pro peccatoribus mortuus est. Et quis tam idoneus, ut loquatur ad Cor Domini nostri Iesu Christi, ut tu felix Maria, quæ in secretissimis amplexibus amantissimi filij tui recubas in meridie sempiterno, ejusque familiarissimo colloquio cum plena cordis lætitia perfrueris. Loquere Domina, quia audit Filius tuus: & quæcunque petieris impetrabis. Invoça bonum nomen ejus super nos, ut curemur à vetusta hac lepra carnis & spiritus. Exurge, virus hoc mortiferum exinanitura, quod de pomi sui reliquijs Eva nobis propinavit: quando succi
noxialis

noxialis gustu ebriata est, & reliquias dimisit parvulis suis. Utinam poculum suum ebria illa totum ebibisset non item in nos diffundisset. Te igitur Domina exorante, omne jugum nostrum computrescat à facie olei divinæ misericordiæ: renovetur, ut aquilæ juvenus nostra, ut novi nova voce novum canticum novis civibus aggregati illic ubi nova sunt omnia, jubilum sempiternum celebrantes in cymbalis jubilationis concinamus. Tollatur crassa nebula ab oculis nostris, ut revelatâ facie gloriam Domini speculantes in immensum illud pelagus divini luminis absorbeamur à Domini spiritu; ac Deo nostro in vinculis charitatis astricti unum cum ipso efficiamur: Præstet hoc nobis tuo interventu, ô Maria, Filius tuus Iesus Christus Deus & Dominus noster, cui laus & gloria, & gratiarum actio in sempiterna secula. Amen.

SERMO XLVI.

De Virginitatis & Humilitatis connexionione.

De Diversis. pag. 236.

Ave Maria gratia plena. Non in sola virginitate constare poterat gratiæ plenitudo: neque enim omnibus est de ea accipere. Felices qui non inquinaverunt vestimenta sua, & cum Regina nostra virginitatis privilegio gloriantur. Sed num unam tantum benedictionem habes ô Domina? Et mihi obsecro ut benedicas. Perit virtus illa à me, non est jam vel aspirare ad illam. Computruï in stercore meo, ut jumentum factus sum. Numquid non erit mihi etiam aliquid apud te, non erit ubi possum esse tecum, quia jam sequi non valeo quocumque jers? Quærit Angelus puellam quam præparavit Dominus filio Domini sui. Bibit ipse de hydria tua, cognata sibi virtute delectatus: sed numquid non & jumentis potum tribues? Bibit Angelus

O 3

quod